

İKİNCİ BÖLÜM KARAR

YUSUF AHMED ABDELAZİM ELSAYAD BAŞVURUSU

Başvuru Numarası : 2016/5604
Karar Tarihi : 24/5/2018

Başkan : Engin YILDIRIM

Üyeler : Osman Alifeyyaz PAKSÜT
Celal Mümtaz AKINCI
Muammer TOPAL
M. Emin KUZ

Raportör : M. Serhat MAHMUTOĞLU

Başvurucu : Yusuf Ahmed Abdelazım ELSAYAD

Vekili : Av. Uğur YILDIRIM

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, yaşamına ya da maddi ve manevi bütünlüğüne yönelik risk bulunan ülkeye sınır dışı edilme kararı verilmesi nedeniyle kötü muamele yasağının; bu karara karşı yetkili makama başvurma imkânının kısıtlanması nedeniyle etkili başvuru hakkının ihlal edildiği iddialarına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru 23/3/2016 tarihinde yapılmıştır.

3. Başvurucu, Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün (İçtüzük) 73. maddesi uyarınca sınır dışı işleminin yürütmesinin tedbiren durdurulmasına karar verilmesini talep etmiştir.

4. Komisyonca tedbir talebinin Bölüm tarafından karara bağlanması gerekli görüldüğünden başvurunun kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.

5. Bölüm tarafından 23/3/2016 tarihinde İçtüzük'ün 73. maddesi uyarınca sınır dışı işleminin durdurulmasına karar verilmiştir.

6. Bölüm Başkanı tarafından başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin birlikte yapılmasına karar verilmiştir.

7. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına (Bakanlık) gönderilmiştir. Bakanlık, görüş bildirmemiştir.

III. OLAY VE OLGULAR

8. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekilde ve ilgili kurumlardan temin edilen bilgilere göre olaylar özetle şöyledir:

9. Başvurucu, 1983 doğumlu olup Mısır Arap Cumhuriyeti vatandaşıdır.

10. Başvurucu 26/8/2015 tarihinde yasal yollardan Türkiye'ye (İstanbul) giriş yapmıştır.

11. Başvurucu -beyanına göre- kimliğini belirtmediği Mısır uyruklu bir arkadaşını ziyaret etmek üzere Adana'ya gitmiştir.

12. Aynı gün Adana Emniyet Müdürlüğü 155 Polis İmdat Hattı'na on on beş kişilik yabancı uyruklu bir grubun yasa dışı yollardan Suriye'ye geçirileceği yönünde bir ihbar yapılmıştır.

13. Emniyet Müdürlüğü yetkilileri tarafından ihbarda belirtilen adreslerde Fransa, İtalya, Almanya, Endonezya, Suudi Arabistan, Tunus, Mısır uyruklu toplam on bir kişi yakalanmış ve olay hakkında Adana Cumhuriyet Başsavcılığına (Cumhuriyet Başsavcılığı) telefonla bilgi verilmiştir.

14. Cumhuriyet Başsavcılığı, adli soruşturmayı gerektirecek delil bulunmadığına ve şahısların idari yönden gerekli işlemler yapılmak üzere Adana Valiliği İl Göç İdaresi Müdürlüğüne (Adana Göç İdaresi) teslim edilmelerine karar vermiştir.

15. Adana Göç İdaresi tarafından 7/9/2015 tarihinde başvurusunun terör veya çıkar amaçlı suç örgütü yöneticisi, üyesi ya da destekleyicisi olduğu ve kamu düzeni, güvenliği veya sağlığı bakımından tehlike oluşturduğu gerekçeleriyle idari gözetim altına alınmasına ve sınır dışı edilmesine karar verilmiştir.

16. Söz konusu sınır dışı etme kararı (Türkçe metin) tercüman eşliğinde 8/9/2015 tarihinde başvurucuya tebliğ edilmiştir. Tebliğ edilen metinde a) Sınır dışı etme kararının gerekçesine ilişkin kanun maddeleri (ilgili maddeler işaretli), b) Karara karşı idari yargı yoluna başvuru imkânı ve süresi, c) Hukuki yardım imkânı, d) İdari gözetim ve süresi, e) İdari gözetim kararına karşı itiraz yolu, f) Avukat yardımından yararlanma, g) Geri Gönderme Merkezi (GGM) kurallarına ilişkin hususlarda bilgilerin yer aldığı anlaşılmaktadır.

17. Başvurucu, tutulduğu Adana GGM'den 26/11/2015 tarihinde sınır dışı edilmek amacıyla İstanbul'a sevk edilmiş; İstanbul Atatürk Havalimanı'na götürüldüğünde ülkesine dönmesi hâlinde kötü muameleye maruz kalabileceğini ve uluslararası koruma talep ettiğini belirtmiştir. Başvurucunun avukatları da durumdan haberdar olarak benzer yönde sözlü taleplerde bulduklarını ifade etmişlerdir.

18. Başvurucu ve resmî makamlar tarafından Anayasa Mahkemesine sunulan belgeler arasında başvurusunun uluslararası koruma talebine ve olay günü yaşananlara ilişkin herhangi bir belge bulunmamaktadır.

19. Başvurucu, sınır dışı işleminin gerçekleşmemesi üzerine aynı gün İstanbul'dan Adana GGM'ye gönderilmiştir.

20. Adana Barosuna kayıtlı Avukat B.E. 27/11/2015 tarihinde Adana GGM'ye yazılı olarak müracaat etmiş ve başvurusuyla görüşme talebinde bulunmuştur. Avukat B.E.ye başvurusuyla aynı gün görüşmesinin mümkün olmadığı ve daha sonra yazılı olarak cevap verileceği bildirilmiştir.

21. Adana GGM tarafından Avukat B.E.ye 9/12/2015 tarihinde verilen yazılı cevapta, başvurunun 27/11/2015 ile 9/12/2015 tarihleri arasında Adana GGM'de tutulduğu ancak 9/12/2015 tarihinde başka bir geri gönderme merkezine sevk edildiği bildirilmiştir.

22. Başvurucunun Aşkale (Erzurum) GGM'ye sevk edildiğini öğrenen İstanbul Barosuna kayıtlı avukatlar İ.E. ve Ö.Y. 17/12/2015 tarihinde Erzurum'a giderek başvuru ile görüşme talebinde bulunmuştur. Avukatlar -beyanlarına göre- uzun süre boş ve soğuk bir odada bekletildikten sonra başvuruyla görüştürülmeyecekleri kendilerine sözlü olarak bildirilmiştir.

23. Bunun üzerine avukatlar, Aşkale Cumhuriyet Başsavcılığına başvurarak Aşkale GGM müdürü hakkında görevini kötüye kullandığı iddiasıyla suç duyurusunda bulunmuşlardır. Avukatlar şikâyet dilekçesinde, sınır dışı etme kararına karşı on beş günlük sürede dava açılmasının engellenmesi amacıyla başvuruyla görüşmelerine izin verilmediğini ileri sürmüşlerdir. Anılan soruşturmanın akıbeti hakkında bilgi bulunmamaktadır.

24. Başvuru, aynı ay içinde üçüncü kez yer değiştirmiş ve bu kez Edirne GGM'ye sevk edilmiştir. İstanbul Barosuna kayıtlı Avukat O.D. 5/1/2016 tarihinde Edirne GGM'ye giderek başvuruyla bir görüşme gerçekleştirmiştir.

25. Avukat O.D. sınır dışı işleminin iptaline ilişkin dava açabilmek amacıyla yazılı olarak başvurunun dosyasını inceleme talebinde bulunmuş ancak kendisine dosyayı daha sonra inceleyebileceği bilgisi sözlü olarak verilmiştir.

26. Avukat O.D. aynı gün vekâletname düzenlenebilmesi için Edirne 3. Noterliğine başvuruda bulunmuş, noterlik yeminli kâtabi ve bir tercüman Edirne GGM'ye intikal etmiştir. Noterlik tarafından başvurunun kimliğine ya da pasaportuna ihtiyaç duyulmuş ancak Edirne GGM yetkilileri başvurunun kimliği ve pasaportunun bulunmadığını belirtmişlerdir. Sonuç olarak başvuru tarafından avukat O.D.ye vekâletname verilememiştir.

27. Bunun üzerine Avukat O.D. ve başvuru tarafından el yazısıyla İngilizce olarak 5/1/2016 tarihinde bir tutanak düzenlenmiştir. Tutanakta, Edirne GGM yetkilileri tarafından izin verilmemesi nedeniyle başvurunun dosyasının avukat tarafından incelenmediği belirtilmiştir. Tutanakta ayrıca vekâletname düzenlenemediği için avukatlar O.D. ve İ.E.nin başvuru tarafından vekil olarak yetkilendirildiği ifade edilmiştir.

28. Bu gelişmeler üzerine İstanbul Barosuna kayıtlı avukatlar U.Y., İ.E. ve O.D. tarafından Adana 1. İdare Mahkemesinde (İdare Mahkemesi) 7/9/2015 tarihinde sınır dışı etme kararının iptali istemiyle dava açılmış ve dava dilekçesinde yukarıda açıklanan nedenlerle vekâletname sunulamadığı belirtilmiştir.

29. Dava dilekçesinde, bilgisayar mühendisi ve aydın bir politikacı olan başvurunun 2013 yılında Mısır'da gerçekleşen askerî darbe sonrasında idam cezasıyla cezalandırılmasına karar verilen Mısır Arap Cumhuriyeti'nin 5. Cumhurbaşkanı Muhammed Mursi taraftarı Özgürlük ve Kalkınma Partisine 2011-2013 yılları arasında üye olması nedeniyle ülkesinde yaşamı ve özgürlüğünün tehlike altında olduğu iddia edilmiştir.

30. Dava dilekçesinde ayrıca başvuruçunun eşinin darbe sırasında hayatını kaybettiği, eşinin darbe karşılığıyla bilinen ve ünlü muhalif bir gazeteci olan babasının (M.F.) evinde yapılan aramada el konulan başvuruçuya ait taşınabilir bilgisayarın içeriğinde darbe karşıtı yazışmalar bulunduğu ve bu nedenle ülkesinde arananlar listesinde olduğu dile getirilmiştir.

31. Dava dilekçesinde bunlara ilave olarak başvuruçuya sınır dışı kararının gerekçesi ve itiraz usulleri hakkında bilgilendirmede bulunulmadığı, kanun maddelerinden ibaret matbu bir form imzalatıldığı, sınır dışı etme kararına ne şekilde itiraz edileceğinin açıklanmadığı, başvuruçunun avukatla görüşmesine izin verilmediği, telefon etmesinin ve yakınlarına haber vermesinin engellendiği ileri sürülmüştür.

32. İdare Mahkemesi tarafından 20/1/2016 tarihinde (vekâletnamesiz dava açılması nedeniyle) davaya muvafakat edip etmediği başvuruçuya sorulmuştur.

33. Başvuruçuyu, Edirne GGM aracılığıyla İdare Mahkemesine sunduğu cevapta davaya muvafakat ettiğini bildirmiştir.

34. İdare Mahkemesinin 19/2/2016 tarihli ve E.2016/40, K.2016/144 sayılı kararıyla sınır dışı etme kararının başvuruçuya tebliğ edildiği tarihten itibaren on beş gün içinde açılmadığı gerekçesiyle dava reddedilmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

" ... davacı hakkında 6458 sayılı Kanun'un 54/1-b, 54/1-d hükümlerine göre 07.09.2015 tarih ve 28528747-020-E.16676 sayılı sınır dışı etme kararı alındığı, bu kararın 08.09.2015 tarihinde tercüman huzurunda davacıya tebliğ edildiği ve tebligat belgesinin davacı tarafından imza edildiği, tebligat belgesinde sınır dışı etme kararına karşı davacının başvuracağı makam ve başvuru süresi hakkında gerekli bilgilendirmenin yapıldığı, bakılan davanın ise 14.01.2016 tarihinde açıldığı anlaşılmaktadır.

Bu durumda, davacının sınır dışı edilmesine ilişkin 07.09.2015 tarih ve 28528747-020-E.16676 sayılı işlemin davacıya 08.09.2015 tarihinde tebliğ edildiği, diğer yandan yapılan tebligatın usulüne uygun olduğu da göz önünde bulundurulduğunda; sınır dışı edilmesine ilişkin işleme karşı davacının işlemin tebliğ tarihi olan 08.09.2015 tarihinden itibaren on beş günlük dava açma süresi içerisinde dava açması gerekirken, bu süre geçirildikten çok sonra, 14.01.2016 tarihinde açılan davada süre aşımı bulunmaktadır."

35. Bu karar, başvuruçuya 2/3/2016 tarihinde tebliğ edilmiş olup 23/3/2016 tarihinde bireysel başvuruda bulunulmuştur.

36. Göç İdaresi Genel Müdürlüğü tarafından 5/4/2016 tarihinde başvuruçunun idari gözetim altına alınmasına ve sınır dışı edilmesine ilişkin kararlar ile bunların tebliğine dair belgelerin örnekleri gönderilmiştir.

IV. İLGİLİ HUKUK

A. Ulusal ve Uluslararası Hukuk

37. Anayasa Mahkemesinin önceki kararlarında ulusal ve uluslararası mevzuata ayrıntılı olarak yer verilmiştir. Somut olayda ilgili kararlarda belirtilen mevzuat hükümleri çerçevesinde değerlendirme yapılmıştır (A.A. ve A.A. [GK], B. No: 2015/3941, 1/3/2017, §§ 54-72).

B. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Uygulaması

38. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin (AİHM) sınır dışı kararının uygulanması hâlinde yaşam hakkı ile kötü muamele yasağının ihlal edileceğine ilişkin şikâyetler ve bu bağlamda etkili başvuru hakkının ihlal edildiği iddiaları ile ilgili ilkesel yaklaşımı özetle şöyledir (Referans alınan AİHM kararları için bkz. *Soering/Birleşik Krallık*, B. No: 14038/88, 7/7/1989; *Saadi/İtalya* [BD], B. No: 37201/06, 28/2/2008; *M.S.S./Belçika ve Yunanistan* [BD], B. No: 30696/09, 21/1/2011; *J.K. ve diğerleri/İsviçre* [BD], B. No: 59166/12, 23/8/2016; *Ghorbanov ve diğerleri/Türkiye*, B. No: 28127/09, 3/12/2013; *Mamatkulov ve Aksarov/Türkiye* [BD], B. No: 46827/99, 4/2/2005; *Babajanov/Türkiye*, B. No: 49867/08, 10/5/2016; *Rotaru/Romanya* [BD], B. No: 28341/95, 4/5/2000; *Silver ve diğerleri/Birleşik Krallık*, B. No: 5947/72, 6205/73, 7052/75, 7061/75, 7107/75, 7113/75, 7136/75, 25/3/1983; *Aksoy/Türkiye*, B. No: 21987/93, 18/12/1996):

AİHM, geri gönderilen ülkede işkence ve kötü muamele riskinin varlığını haklı gösteren önemli gerekçelerin bulunması hâlinde bu iddiaların kapsamlı ve titiz (etkili) bir şekilde incelenmesi gerektiğine dikkat çekmektedir.

AİHM, söz konusu incelemenin etkililiğinden bahsedebilmek için sınır dışı kararı uygulanmadan önce ilgili kişiye bağımsız bir mercie başvuruda bulunma imkânı sunulması ve inceleme sonuçlanıncaya kadar sınır dışı kararının uygulamasının kendiliğinden (otomatik olarak) durdurulmasının önemine vurgu yapmaktadır.

Öte yandan AİHM, Sözleşme'nin 13. maddesi uyarınca temel hak ve özgürlüklerin ulusal düzeyde korunması için etkili bir başvuru yolunun var olması gerektiğini belirtmektedir.

AİHM'e göre Sözleşme'nin 13. maddesi yetkili ulusal makamlar tarafından Sözleşme kapsamına giren bir şikâyetin esasının incelenmesine izin veren ve uygun bir telafi yöntemi sunan bir iç hukuk yolunun sağlanmasını gerekli kılmaktadır. Ayrıca bu hukuk yolunun teoride olduğu kadar pratikte de etkili bir yol olması gerekmektedir.

AİHM, başvuruçunun Sözleşme'nin ihlal edilmesi sonucu mağdur olduğuna ilişkin savunulabilir bir iddiada bulunması gerektiğine vurgu yapmakta ve devletin Sözleşme'nin 13. maddesi kapsamındaki yükümlülüğünün ihlal edildiği ileri sürülen hakkın içeriğine göre değişiklik gösterebileceğini belirtmektedir.

V. İNCELEME VE GEREKÇE

39. Mahkemenin 24/5/2018 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

A. Adli Yardım Talebi

40. Anayasa Mahkemesinin *Mehmet Şerif Ay* (B. No: 2012/1181, 17/9/2013) kararında belirtilen ilkeler dikkate alınarak geçimini önemli ölçüde güçleştirmeksizin yargılama giderlerini ödeme gücünden yoksun olduğu anlaşılan başvuruçunun açıkça dayanaktan yoksun olmayan adli yardım talebinin kabulüne karar verilmesi gerekir.

B. Kötü Muamele Yasağı ve Etkili Başvuru Hakkı Yönünden

1. Başvurucunun İddiaları

41. Başvurucu; ülkesinde 2013 yılında askeri darbe yapıldığını, siyasi geçmişi ve eşinin babasının darbe karşıtı muhalif bir gazeteci olmasından ötürü yeni yönetimin kendisini arananlar listesine aldığını, ülkesine geri gönderilmesi hâlinde yaşamının ve özgürlüğünün tehlikeye düşeceğini belirtmiştir.

42. Başvurucu ayrıca sınır dışı kararının alındığı tarihten itibaren idari gözetim altında tutulduğunu, kendisine üzerinde kanun maddelerinin yazılı olduğu matbu tebligat formunun imzalatıldığını, sınır dışı etme kararına nasıl itiraz edeceğinin açıklanmadığını, yasal yollara başvurabilmek için avukatıyla görüşmesine ve yakınlarıyla iletişim kurmasına izin verilmediğini belirterek Anayasa'nın 17., 19. ve 36. maddelerinde güvence altına alınan haklarının ihlal edildiğini ileri sürmüştür; adli yardım, sınır dışı işleminin durdurulması, maddi ve manevi tazminat taleplerinde bulunmuştur.

2. Değerlendirme

43. Anayasa'nın "*Kişinin dokunulmazlığı, maddî ve manevî varlığı*" kenar başlıklı 17. maddesinin birinci ve üçüncü fıkraları şöyledir:

"Herkes, yaşama, maddî ve manevî varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir.

...

Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tâbi tutulamaz."

44. Anayasa'nın "*Devletin temel amaç ve görevleri*" kenar başlıklı 5. maddesi şöyledir:

"Cumhuriyeti ve demokrasiyi korumak, kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak; kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddî ve manevî varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmaktır."

45. Anayasa'nın "*Temel hak ve hürriyetlerin korunması*" kenar başlıklı 40. maddesi şöyledir:

"Anayasa ile tanınmış hak ve hürriyetleri ihlâl edilen herkes, yetkili makama geciktirilmeden başvurma imkânının sağlanmasını isteme hakkına sahiptir.

Devlet, işlemlerinde, ilgili kişilerin hangi kanun yolları ve mercilere başvuracağını ve sürelerini belirtmek zorundadır.

Kişinin, resmî görevliler tarafından vâki haksız işlemler sonucu uğradığı zarar da, kanuna göre, Devletçe tazmin edilir. Devletin sorumlu olan ilgili görevliye rücu hakkı saklıdır."

46. Anayasa Mahkemesi, olayların başvuru tarafından yapılan hukuki nitelendirmesi ile bağlı olmayıp olay ve olguların hukuki tavsifini kendisi takdir eder (*Tahir Canan*, B. No: 2012/969, 18/9/2013, § 16). Başvurucunun sınır dışı edilmesi hâlinde yaşamının ya da özgürlüğünün tehlikeye düşeceğine ilişkin iddiaları Anayasa'nın 17. maddesinin üçüncü fıkrası, sınır dışı etme kararının usulüne uygun

tebliğ edilmemesi ve avukatla görüştürülmemesi nedenleriyle anılan karara karşı yasal yollara başvurmakta geciktirildiğine dair diğer şikâyetler Anayasa'nın 17. maddesiyle bağlantılı olarak 40. maddesi kapsamında görülmüştür. Somut olayda öncelikli olarak etkili başvuru hakkı bakımından bir inceleme yapılacaktır. Kötü muamele yasağı bakımından ayrıca bir inceleme yapılıp yapılmayacağına etkili başvuru hakkı bakımından ayrıca incelemenin sonucuna göre karar verilecektir.

a. Kabul Edilebilirlik Yönünden

47. Bireysel başvuru yolunun ikincil niteliği gereği Anayasa Mahkemesine başvuruda bulunabilmek için olağan kanun yollarının tüketilmesi zorunludur. Başvurucunun bireysel başvuru konusu şikâyetini öncelikle ve süresinde yetkili idari ve yargısal mercilere usulüne uygun olarak iletmesi, bu konuda sahip olduğu bilgi ve delilleri zamanında bu makamlara sunması, bu süreçte dava ve başvurusunu takip etmek için gerekli özeni göstermiş olması gerekir (*İsmail Buğra İşlek*, B. No: 2013/1177, 26/3/2013, § 17).

48. İdare Mahkemesinin kararından da anlaşılacağı üzere sınır dışı etme kararının alındığı tarihten itibaren on beş günlük süre içinde iptal davası açılmadığı görülmektedir. Bireysel başvuruya konu şikâyetlerin mevzuatta öngörülen süre içinde yetkili yargısal makamlara iletilmediği açıktır. Buna karşılık başvuru, söz konusu gecikmenin kendi kusurundan değil kamu makamlarının tutumundan kaynaklandığını ileri sürmektedir.

49. Anayasa'nın 40. maddesinde, anayasal hakları ihlal edilen herkesin yetkili makama geciktirilmeden başvurma imkânının sağlanmasını isteme hakkı (etkili başvuru hakkı) güvence altına alınmıştır. Ayrıca kötü muamele yasağının güvence altına alındığı Anayasa'nın 17. maddesinde, hakkında sınır dışı kararı verilen bir yabancıya bu karara karşı etkili bir şekilde "karşı çıkma imkânı" sağlanmaktadır (*A.A. ve A.A.* [GK], B. No: 2015/3941, 1/3/2017, § 60).

50. Başvuru konusu olayda, Anayasa'nın 17. maddesinde güvence altına alınan bir hakkı ihlal edilen yabancıнын yetkili makamlara başvuruda bulunmasının Anayasa'nın 40. maddesine aykırı olarak kamu makamları tarafından zorlaştırıldığı ve geciktirildiği iddia edilmektedir. Başvurucunun iddialarının -bu süreçte devletin himayesi altında oluşu da dikkate alınarak- Anayasa'nın 17. ve 40. maddelerinde yer alan ilkeler ışığında esas yönünden yapılacak incelemede değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu nedenle açıkça dayanaktan yoksun olmadığı anlaşılan başvurunun kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

b. Esas Yönünden

i. Genel İlkeler

51. Anayasa'da yabancıların ülkeye girişleri, ülkede ikamet edişleri ve ülkeden çıkarılmalarına ilişkin konularda herhangi bir düzenlemeye yer verilmemiştir. Uluslararası hukukta da kabul edildiği üzere bu husus, devletin egemenlik yetkisi kapsamında kalmaktadır. Dolayısıyla devletin yabancıları ülkeye kabul etmekte veya ülkeden sınır dışı etmekte takdir yetkisinin bulunduğu kuşkusuzdur. Ancak anılan işlemlerin -Anayasa'da güvence altına alınan temel hak ve özgürlüklere müdahale oluşturması hâlinde- bireysel başvuruya konu edilebilmesi mümkündür (*A.A. ve A.A.*, § 54).

52. Anayasa'nın 17. maddesinin birinci fıkrasında yaşama hakkının yanında kişinin maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkı da güvence altına alınmıştır. Aynı maddenin üçüncü fıkrasında ise kimsese "işkence ve eziyet" yapılamayacağı, kimsenin "insan haysiyetiyle bağdaşmayan" cezaya veya muameleye tabi tutulamayacağı ilkesine yer verilmiştir. Maddenin sistematüğinden de anlaşılacağı üzere birinci fıkrada genel olarak güvence altına alınan bireyin maddi ve manevi varlığı, üçüncü fıkrada kötü muamelelere karşı özel olarak korunmuştur (A.A. ve A.A., § 55).

53. Ancak bu yasakla korunan hakların gerçek anlamda güvence altına alındığından bahsedilebilmesi için devletin kötü muamelede bulunmaması yeterli değildir. Devletin aynı zamanda bireyleri, kendi görevlilerinin ve üçüncü kişilerin kötü muamele oluşturabilecek eylemlerine karşı da koruması gerekir (A.A. ve A.A., § 57).

54. Nitekim Anayasa'nın 5. maddesinde "insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmak" devletin temel amaç ve görevleri arasında sayılmıştır. Anayasa'nın 17. ve 5. maddeleri birlikte değerlendirildiğinde devletin bireyi kötü muamele yasağına karşı koruma (pozitif) yükümlülüğünün de bulunduğu anlaşılmaktadır (A.A. ve A.A., § 58).

55. Anayasa'nın 5., 16. ve 17. maddeleri uluslararası hukuk ve özellikle de Türkiye'nin taraf olduğu Cenevre Sözleşmesi'nin ilgili hükümleri ile birlikte yorumlandığında devletin egemenlik yetkisi alanında olup gönderildikleri ülkede kötü muameleyle maruz kalabilecek yabancıların da maddi ve manevi varlıklarına yönelik risklere karşı korunmalarının devletin pozitif yükümlülükleri arasında yer aldığı kabulü gerekir (A.A. ve A.A., § 59).

56. Anılan pozitif yükümlülük kapsamında, sınır dışı edilecek kişiye ülkesinde karşılaşılabileceği risklere karşı gerçek anlamda bir koruma sağlanabilmesi için sınır dışı kararına karşı etkili bir "karşı çıkma imkânı" tanınması gerekir. Aksi hâlde sınır dışı edildiğinde kötü muameleyle maruz kalma riski altında olduğunu iddia eden ve bu iddiasını delillendirme konusunda devlete göre daha kısıtlı imkânlarla sahip olan yabancıya gerçek anlamda bir koruma sağlanabildiğinden bahsetmek mümkün olmayacaktır (A.A. ve A.A., § 60).

57. Dolayısıyla kötü muameleyle karşı koruma pozitif yükümlülüğünün -anılan yasağın koruduğu hakların doğası gereği- hakkında sınır dışı kararı verilen bir yabancıya "iddialarını araştırtma" ve bu kararı "adil bir şekilde inceletme" imkânı sağlayan usul güvencelerini de içerdiği kuşkusuzdur (A.A. ve A.A., § 61).

58. Bu çerçevede sınır dışı etme işlemi sonucunda yabancıyı gönderileceği ülkede kötü muamele yasağının ihlal edileceğinin iddia edilmesi hâlinde idari ve yargısal makamlar tarafından söz konusu ülkede gerçek bir ihlal riskinin bulunup bulunmadığı ayrıntılı şekilde araştırılmalıdır. Anılan usul güvencelerinin bir gereği olarak idari makamlar tarafından alınan sınır dışı kararlarının bağımsız bir yargı organı tarafından denetlenmesi, bu denetim süresince sınır dışı kararlarının icra edilmemesi ve yargılama sürecine tarafların etkili katılımının sağlanması gerekir (A.A. ve A.A., § 62).

59. Öte yandan Anayasa'nın 40. maddesinde Anayasa'da güvence altına alınmış hak ve özgürlükleri ihlal edilen herkesin yetkili makama geciktirilmeden başvurma imkânının sağlanmasını isteme hakkı (etkili başvuru hakkı) güvence altına alınmaktadır.

60. Buna göre etkili başvuru hakkı; anayasal bir hakkının ihlal edildiğini ileri süren herkese hakkın niteliğine uygun olarak iddialarını inceleyebileceği makul,

erişilebilir, ihlalin gerçekleşmesini veya sürmesini engellemeye ya da sonuçlarını ortadan kaldırmaya (yeterli giderim sağlamaya) elverişli idari ve yargısal yollara başvuruda bulunabilme imkânı sağlanması olarak tanımlanabilir.

61. Temel hak ve özgürlüklerin ihlal edildiğine ilişkin iddiaların ileri sürülebileceği bir başvuru yolunun mevzuatta öngörülmesi yeterli değildir. Söz konusu başvuru yolunun aynı zamanda uygulamada da etkili olması (başarı şansı sunması) gerekir. Bununla birlikte bir başvuru yolunun gerek hukuken gerekse uygulamada genel anlamda etkili olması, somut olay bakımından etkili başvuru hakkına ilişkin bir müdahale bulunup bulunmadığının değerlendirilmesine engel değildir.

62. Yukarıda yer verilen ilkelere görüldüğü üzere sınır dışı edilmesine karar verilen yabancıya, kötü muamele yasağına karşı koruma yükümlülüğü uyarınca bu karara etkili bir "karşı çıkma imkânı" tanınması gerekmektedir. Anılan yasağın doğası gereği içerdiği kabul edilen usul güvencelerinin ilk bakışta etkili başvuru hakkı kapsamındaki güvencelerle benzer nitelikte olduğu anlaşılmaktadır.

63. Etkili başvuru hakkı, kötü muamele yasağının esasının korunmasına yönelik güvencelerden farklı olarak maddi hakka ilişkin ihlal iddialarının yetkili makamlara ulaştırılmasına imkân sağlayan güvenceler içermektedir. Nitekim Anayasa Mahkemesi içtihatlarına göre kötü muamele yasağı kapsamında inceleme yapılabilmesi için sıkı ispat kriterleriyle donatılmış, savunulabilir nitelikte bir iddianın varlığı aranırken (*A.A. ve A.A.*, §§ 63, 71-74) anılan yasakla bağlantılı olarak etkili başvuru hakkının ihlal edildiğinin makul şekilde açıklanması inceleme için yeterli görülebilir. Dolayısıyla etkili başvuru hakkının ihlali kötü muamele yasağının da mutlak şekilde ihlal edilmesine bağlı değildir.

64. Kötü muamele yasağı kapsamında gerçekleşen ihlaller bakımından tazminat yolu kural olarak yalnız başına ihlalin sonuçlarını ortadan kaldırmak için yeterli değildir. Özellikle de geri gönderilecek ülkede yaşam hakkı ya da kötü muamele yasağının ihlal edilme riskinin bulunduğu durumlarda tazminat yolunun yalnız başına ihlali tespit etmeye ve ihlalin sonuçlarını ortadan kaldırmaya elverişli olmadığı açıktır. Buna karşılık idari gözetim merkezinin fiziki koşullarının ulusal ve uluslararası standartları karşılamadığı gerekçesiyle kötü muamele yasağının ihlal edildiği iddiaları bakımından tazminat yolu bazı durumlarda ihlali gidermek için yeterli olabilmektedir (*B.T.* [GK], 2014/15769, 30/11/2017). Bu nedenle etkili başvuru hakkına ilişkin değerlendirmenin, bağlantılı olduğu hakkın niteliğine ve şikâyetin kapsamına uygun olarak her olayda ayrıca yapılması gerekir.

65. Geri gönderilecekleri ülkede kötü muameleye maruz kalacaklarını ileri süren yabancıların -özellikle de idari gözetim altında tutulanların ya da bir başka ifadeyle devletin gözetimi altında bulunanların- farklı dildeki açıklamaları/tebligatı anlama, ülkenin yasal mevzuatı hakkında bilgi sahibi olma ve resmî makamlara başvuruda bulunma konusunda oldukça dezavantajlı bir pozisyonda buldukları tartışmasızdır.

66. Dolayısıyla başvuru sahiplerinin kötü muamele iddialarını resmî makamlar önünde usulüne uygun şekilde ileri sürebilmelerinde destek sağlayacak kişilere (avukat, doktor, aile fertleri vb.) veya materyallere (kalem, kâğıt, mevzuat, sözlük, internet vb.) erişimlerinin tamamen engellenmesi etkili başvuru hakkının ihlaline neden olabilir. Bu engelleme ilgili mevzuatın yetersizliğinden kaynaklanabileceği gibi somut olay kapsamında yetkili makamların keyfî tutumlarına bağlı olarak da gerçekleşebilir.

67. Anayasa Mahkemesi, etkili başvuru hakkının ihlaline karar verdiği durumlarda ikincilik ilkesi gereği ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılmasını ilgili idari veya yargısal makamdan isteyebilir. Bununla birlikte somut olayın özel koşulları altında gerekli görülmesi hâlinde etkili başvuru hakkıyla bağlantılı olan hakka ilişkin de bir inceleme yapılabilir.

ii. İlkelerin Olaya Uygulanması

68. Başvuru konusu olayda, 7/9/2015 tarihinde başvurunun idari gözetim altına alınmasına ve sınır dışı edilmesine karar verilmiştir (bkz. § 15).

69. Başvurucu, Adana GGM'ye sevk edilmiş ve anılan sınır dışı etme kararı 8/9/2015 tarihinde tercüman eşliğinde başvurucuya tebliğ edilmiştir. Türkçe olarak yapılan tebligat mazbatası içeriğinde sınır dışı etme kararına karşı on beş gün içinde idare mahkemesinde dava açabileceği bilgisinin yer aldığı anlaşılmaktadır (bkz. § 16).

70. Başvurucu, ülkesine geri gönderilmesi hâlinde kötü muameleye maruz kalabileceği iddiasını ve bunun somut gerekçelerini içeren dilekçesini vekili aracılığıyla 20/1/2016 tarihinde İdare Mahkemesine sunmuştur. Ancak bu iddia, sınır dışı etme kararının tebliğ edildiği tarihten itibaren on beş gün içinde dava açılmadığı gerekçesiyle incelenmemiştir (bkz. §§ 28-34).

71. Başvurucu, sınır dışı etme kararına karşı tebliğden itibaren on beş günlük süre içinde dava açmadığını kabul etmekte ancak bu gecikmenin kendi kusurundan kaynaklanmadığını ileri sürmektedir. Başvurucu iddialarını iki önemli gerekçeye dayandırmaktadır.

72. Başvurucunun birinci gerekçesi, idari gözetim altında tutulmasına ve fiilen mahkemeye başvurma imkânı olmamasına rağmen dava açma hakkını ne şekilde kullanacağını kendisine açıklanmadığına ve anılan tebligatın sadece 4/4/2013 tarihli ve 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu'nun ilgili maddelerini içerdiğine ilişkindir.

73. Başvurucunun ikinci gerekçesi ise hakkında sınır dışı etme kararının alındığı 7/9/2015 tarihinden 5/1/2016 tarihine kadar hukuki yardım almak üzere avukatıyla ve yakınlarıyla görüşmesinin engellenmesidir. Başvurucu bu sürede ayrıca, avukatına vekâletname çıkarmasına ve avukatının dava açmak üzere sınır dışı dosyasını incelemesine de izin verilmediğini belirtmektedir.

74. Öte yandan somut olayda başvurunun temel şikâyeti sınır dışı edilmesi hâlinde kötü muamele yasağının ihlal edileceğine ilişkindir. Anayasa Mahkemesinin bu konudaki yerleşik içtihadı, devletin kötü muameleye karşı koruma yükümlülüğünün ortaya çıkabilmesi için başvuru tarafından savunulabilir (araştırılabilir/tartışılabilir/araştırmaya değer/makul şüphe uyandıran) bir iddia ortaya konulması gerektiği yönündedir (*A.A. ve A.A.*, § 63).

75. Başvurucunun 2013 yılında ülkesinde gerçekleşen askeri darbe sırasında eşinin hayatını kaybettiğine, eşinin darbe karşıtı muhalif bir gazeteci olan babasının evinde yapılan aramada taşınabilir bilgisayarına el konulup içeriğinde darbe karşıtı yazışmaların tespit edildiğine, darbe karşıtı bir siyasi partiye üye olduğuna, isminin arananlar listesinde yer aldığına ve ülkesine geri gönderilmesi hâlinde yaşamının tehlikeye düşebileceğine ilişkin iddialarının savunulabilir nitelikte olduğu anlaşılmaktadır.

76. Bu durumda kötü muamele yasağının esası hakkında bir değerlendirme yapılmadan önce anılan yasağın ihlal edildiğine dair savunulabilir nitelikteki iddiaların yetkili makamlar önünde dile getirme imkânının engellendiğine (etkili başvuru hakkının ihlal edildiğine) ilişkin şikâyetlerin incelenmesi gerekir.

77. Başvuru konusu olayda, 6458 sayılı Kanun uyarınca sınır dışı etme kararlarına karşı on beş gün içinde idare mahkemelerinde iptal davası açılmasını öngören başvuru yolunun genel anlamda etkili olmadığına dair bir şikâyet söz konusu değildir. Bu nedenle başvuru yolunun hukuki ya da uygulamada etkili olup olmadığı konusunda bir değerlendirme yapılmamıştır. Somut olay bakımından etkili başvuru hakkının kullanılmasına bir müdahalede bulunup bulunmadığıyla sınırlı bir inceleme yapılmıştır.

78. Başvurucunun sınır dışı etme kararının kendisine tebliğ edildiği 8/9/2015 tarihinden Avukat O.D. ile görüştüğü 5/1/2016 tarihine kadar bu kararının iptali için herhangi bir girişimde bulunup bulunmadığı dosya kapsamındaki bilgilerden anlaşılamamaktadır. Bu doğrultuda başvurucunun bireysel olarak sınır dışı etme kararına itiraz edebilmek için Adana, Erzurum ve Edirne GGM yetkilileriyle herhangi bir görüşme gerçekleştirip gerçekleştirmediği de bilinmemektedir.

79. Dolayısıyla başvurucunun avukatıyla görüştüğü tarihe kadar geçen süre içinde İdare Mahkemesine başvuruda bulunmamasının kendi özensizliğinden mi yoksa iddia edildiği şekilde kamu makamlarının engellemesinden mi kaynaklandığının tam olarak anlaşılabilmesi mümkün değildir.

80. Ancak sınır dışı etme kararının tebliğinden dava açılmasına kadar geçen süreç başvurucunun ve kamu makamlarının tutumu hakkında bazı ipuçları vermekte ve bu konuda bir değerlendirme yapılabilmesine imkân sağlamaktadır.

81. Başvurucu 7/9/2015 tarihinde Adana'da idari gözetim altına alınmış, ilk olarak 26/11/2015 tarihinde sınır dışı edilmek üzere İstanbul Atatürk Havalimanı'na gönderilmiş; sonrasındaki iki aylık sürede ise sırasıyla Adana, Erzurum ve Edirne GGM'lerine sevk edilmiştir. Başvurucunun kısa süre içinde coğrafi olarak birbirine oldukça uzak konumda olan merkezler arasında yer değişikliğine tabi tutulduğu görülmektedir.

82. Bunun yanında başvurucunun hangi merkeze sevk edildiğine dair bilginin de -yazılı olarak talep edilmesine rağmen- avukatıyla paylaşılmadığı anlaşılmaktadır. Dahası bu süreçte avukatın başvurucuyla görüşme taleplerinin sürüncemede bırakıldığına ilişkin olarak temsilsiz olmayan iddialar söz konusudur.

83. Bunlara ek olarak başvurucunun avukatına vekâlet vermesine ve sınır dışı dosyasının avukat tarafından incelenmesine izin verilmediği de ileri sürülmektedir. Avukatlar İ.E. ve Ö.Y. tarafından Cumhuriyet Başsavcılığına yapılan şikâyetin içeriği ile başvurucunun Avukat O.D. ile birlikte düzenlediği tutanak ve bu tutanağa dayanılarak İdare Mahkemesinde vekâletnamesiz açılan dava, anılan iddiaları doğrular niteliktedir.

84. Başvurucunun iddiaları bunları destekleyen olgularla birlikte değerlendirildiğinde sınır dışı etme kararının tebliğ edildiği tarihten itibaren on beş günlük süre içinde İdare Mahkemesinde dava açılmamasının kamu makamlarının engelleyici tutumundan kaynaklandığına ilişkin iddianın temsilsiz olduğu söylenemez.

85. Öte yandan başvuru konusunun ve başvuru vekilinin görüşme ve sınır dışı dosyasını inceleme girişimleri, başvuru konusunun Atatürk Havalimanı'nda ülkesine dönmeyi kabul etmemesi, vekâletname çıkarmak için noterin Edirne GGM'ye davet edilmesi, Cumhuriyet Başsavcılığına yapılan suç duyurusunda süre sorununa ilişkin endişelerin dile getirilmesi ve nihayet 5/1/2016 tarihinde avukatla ilk görüşmenin ardından vekâletname düzenlenememesine rağmen 20/1/2016 tarihinde (on beş gün içinde) dava açılması birlikte değerlendirildiğinde başvuru konusunun yasal süresinde dava açma konusunda özensiz davrandığını -mevcut bilgilere göre- söyleyebilmek mümkün değildir.

86. Başvuru konusunun söz konusu iddialarını sadece Anayasa Mahkemesi önünde değil aynı zamanda İdare Mahkemesinde görülen davada da dile getirdiği görülmektedir (bkz. § 31). Buna karşılık İdare Mahkemesi tarafından on beş günlük dava açma süresine ilişkin şekli bir inceleme yapıldığı, başvuru konusunun diğer iddialarının dikkate alınmadığı anlaşılmaktadır (bkz. § 34). Kaldı ki İdare Mahkemesinde görülen davada başvuru konusunun iddialarına ilişkin Adana Göç İdaresi tarafından da herhangi bir açıklama getirilmemiştir.

87. Sonuç olarak Anayasa'nın 17. maddesinde güvence altına alınan kötü muamele yasağının ihlal edildiği iddiasının kamu makamlarının engelleyici tutumu nedeniyle mevzuatta öngörülen süre içinde dava konusu edilemediğine ilişkin şikâyetlerin İdare Mahkemesi tarafından araştırılmadığı ve kararda da bu hususun değerlendirilmediği görülmektedir.

88. Devletin himayesi altında bulunması nedeniyle ihlal iddialarını kanıtlamak konusunda devlete göre dezavantajlı pozisyonda olan başvuru konusunun maddi olgulara dayalı iddialarının İdare Mahkemesi tarafından dikkate alınmaması karşısında somut olay bakımından kötü muamele yasağının ihlaline ilişkin şikâyetlerle ilgili olarak etkili bir başvuru imkânı sağlandığını söyleyebilmek mümkün değildir.

89. Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 17. maddesiyle bağlantılı olarak 40. maddesinde güvence altına alınan etkili başvuru hakkının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

90. Etkili başvuru hakkının ihlaline karar verilmesiyle birlikte sınır dışı etme kararının uygulanması hâlinde kötü muamele yasağının ihlal edileceğine ilişkin iddiaların İdare Mahkemesi tarafından araştırılabilmesi imkânı ortaya çıkmıştır. Bu nedenle ikincillik ilkesi gereği kötü muamele yasağı bakımından bu aşamada ayrıca bir inceleme yapılmasına gerek görülmemiştir.

3. 6216 Sayılı Kanun'un 50. Maddesi Yönünden

91. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 50. maddesinin (1) ve (2) numaralı fıkraları şöyledir:

“(1) Esas inceleme sonunda, başvuru konusunun hakkının ihlal edildiğine ya da edilmediğine karar verilir. İhlal kararı verilmesi hâlinde ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yapılması gerekenlere hükmedilir...”

(2) Tespit edilen ihlal bir mahkeme kararından kaynaklanmışsa, ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldırmak için yeniden yargılama yapmak üzere dosya ilgili mahkemeye gönderilir. Yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmayan hâllerde başvuru konusunun lehine tazminata hükmedilebilir veya genel

mahkemelerde dava açılması yolu gösterilebilir. Yeniden yargılama yapmakla yükümlü mahkeme, Anayasa Mahkemesinin ihlal kararında açıkladığı ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldıracak şekilde mümkünse dosya üzerinden karar verir.”

92. 6216 sayılı Kanun'un 50. maddesine göre esas inceleme sonunda ihlal kararı verilmesi hâlinde ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için tazminat ve/veya yeniden yargılamaya ya da somut olayın özelliğine göre yapılması gerekenlere hükmedilebilir.

93. Somut olayda Anayasa'nın 17. maddesinin üçüncü fıkrasında güvence altına alınan kötü muamele yasağıyla bağlantılı olarak 40. maddesinde güvence altına alınan etkili başvuru hakkının ihlal edildiği sonucuna varılmıştır.

94. İhlalin sonuçlarının ortadan kaldırılması için geri gönderilecek ülkede gerçek bir kötü muamele riskinin bulunup bulunmadığının araştırılması ve değerlendirilmesi amacıyla yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunduğu anlaşıldığından kararın bir örneğinin mahkemesine gönderilmesine karar verilmesi gerekir.

95. Diğer taraftan 6458 sayılı Kanun'un 53. maddesinin (3) numaralı fıkrasında, 29/10/2016 tarihli ve 29872 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 676 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile yapılan değişiklik sonrasında yabancının, sınır dışı etme kararına karşı dava açma süresi içinde veya yargılama sonuçlanıncaya kadar sınır dışı edilemeyeceği hükmüne bazı istisnalar getirilmiştir.

96. Yeni durumda i) Terör veya çıkar amaçlı suç örgütlerinin yöneticisi, üyesi veya destekleyicisi olanlar, ii) Kamu düzeni, kamu güvenliği veya kamu sağlığı açısından tehdit oluşturanlar, iii) Uluslararası kurum ve kuruluşlar tarafından tanımlanan terör örgütleriyle ilişkili olduğu değerlendirilenler bakımından sınır dışı edilmelerine karar verildiğinde dava açma süresi içinde veya yargılama sonuçlanıncaya kadar sınır dışı edilemeyeceklerine dair hüküm uygulanmayacaktır.

97. Somut olayda başvurusunun kamu güvenliği açısından tehdit oluşturduğu gerekçesiyle sınır dışı edilmesine karar verilmiştir. Dolayısıyla Anayasa Mahkemesinin ihlal kararının ardından idare mahkemesinde yapılacak yeniden yargılama sırasında sınır dışı edilmesinin önünde herhangi bir engel bulunmamaktadır (Y.T. [TK], B. No: 2016/22418, 1/11/2016). Başvurusunun geri gönderileceği ülkede gerçek bir kötü muamele riski altında olduğuna ilişkin iddialarının değerlendirileceği süreçte sınır dışı edilmesi hâlinde maddi veya manevi bütünlüğü bakımından ciddi bir tehlike ortaya çıkabilecektir (Azizjon Hikmatov, B. No: 2015/18552, 10/5/2017, § 82).

98. Bu durumda yeniden yargılama kararı verilmesinin ihlalin sonuçlarının ortadan kaldırılabilmesi için yeterli olmadığı anlaşılmaktadır. Ayrıca başvurusunun yeniden yargılama sonuçlanıncaya kadar sınır dışı edilmemesine de karar verilmesi gerekir (Azizjon Hikmatov, § 83).

99. Başvurucu, maddi ve manevi tazminat talebinde bulunmuştur.

100. Yeniden yargılama sonucunda ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılma olanağı bulunması nedeniyle ihlalin tespiti yeterli görüldüğünden manevi tazminat talebinin reddine karar verilmesi gerekir.

101. Anayasa Mahkemesinin maddi tazminata hükmedebilmesi için başvurusunun uğradığını iddia ettiği maddi zarar ile tespit edilen ihlal arasında illiyet

bağı bulunmalıdır. Başvurucunun bu konuda herhangi bir belge sunmamış olması nedeniyle maddi tazminat talebinin reddine karar verilmesi gerekir.

102. Başvurucuya 1.980 TL vekâlet ücretinin ödenmesine karar verilmesi gerekir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Adli yardım talebinin KABULÜNE,

B. Anayasa'nın kötü muamele yasağıyla bağlantılı olarak etkili başvuru hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,

C. Anayasa'nın 40. maddesinde güvence altına alınan etkili başvuru hakkının İHLAL EDİLDİĞİNE,

D. Kararın bir örneğinin etkili başvuru hakkının ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmak üzere Adana 1. İdare Mahkemesine (E.2016/40, K.2016/144) GÖNDERİLMESİNE,

E. Yeniden yargılama sonuçlanıncaya kadar başvurucunun SINIR DIŞI EDİLMEMESİNE,

F. Başvurucunun tazminat taleplerinin REDDİNE,

G. 1.980 TL vekâlet ücretinin BAŞVURUCUYA ÖDENMESİNE,

H. Ödemenin kararın tebliğini takiben başvurucunun Maliye Bakanlığına başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması hâlinde bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal FAİZ UYGULANMASINA,

İ. Kararın bir örneğinin İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğüne GÖNDERİLMESİNE,

J. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE 24/5/2018 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Engin YILDIRIM

Üye
Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Üye
Celal Mümtaz AKINCI

Üye
Muammer TOPAL

Üye
M.Emin KUZ